

ЮНАК

YUNAK

3

ПЛАСТОВИЙ ЖУРНАЛ

2003

Yunak

3 (363) 2003

ISBN 0044-1384

magazine in Ukrainian for youth age 11-18

published jointly by:

Plast, Ukrainian Youth Association of Canada

Plast, Ukrainian Scouting Organization-USA

6 issues per year

Price: \$4.50 (US)/issue

Subscription: \$25 (US)/6 issues

(includes 4 issues Yunak, 2 issues Supplement)

Editor: Oksana Zakydalsky

Юнак

журнал Пластового юнацтва

Ціна: \$4.50

Редактор

пл. сен. Оксана Закидальська

Мистецьке оформлення і макет

пл. сен. Оксана Закидальська

Адреса редакції і адміністрації

Yunak

2199 Bloor Street West

Toronto, ON M6S 1N2

CANADA

Fax: (416) 763-0185

e-mail: plast@pathcom.com

Адреса в ЗСА

Plast Publishing USA-Canada

144 Second Ave.

New York, NY 10003-8305

USA

Fax: (212) 533-8991

e-mail: kps@plastusa.org

На обкладинці

пл. роз. Тарас Зень

59-ий кур. ім. Степана Ленкавського

станція Івано-Франківськ

Україна

Виготовлено на системі

PC 1.2 GHz/QuarkXpress 4.1,

Adobe Photoshop 6.0, Adobe Illustrator 9.0,

Adobe Streamline 4.0

Видруковано заходами

The Basilian Press,

Toronto, Ontario, Canada

The publication of this issue was made possible by a grant from Human Resources Development Canada under the Summer Career Placement Program.

ЗМІСТ

Від Редакції - ЮНАК на сходинах

1

Історія Пласту - 75 ліття Чорноморців

2-3

Свято моря

4

Черемош

5

Великий Голод-Голодомор

6-7

По Україні - у школі

8-9

Мовна сторінка подруги Марічки

10

Зелений світ - переліт і міграція

11-14

Семестр в Едмонтоні

16-17

Наш курінь і патрон

18

В Івано-Франківську

19

Табори - сауна на таборі

20

Табори - прогулянка до старої фортеці

21

Сторінка виховника - Пластова і Велика Гра

22-23

Гей на Купала

обк.

Дорогі читачі Юнака!

Закінчилися таборові заняття і по всіх станицях почався новий пластовий рік. Осінній час це час коли відбуваються великі зміни в природі — птахи летять у вирій, інші тварини починають собі шукати місця де зможуть пережити зиму. Довідайтеся про ці процеси природи у цьому числі — прочитайте інформації, заграйте ігри!

В 1932-33 році Україна пережила одну із найстрашніших подій своєї історії — Великий Голод-Голодомор. Цього року українці по світі відзначають 70-ліття цього голоду і ви напевно будете мати нагоду брати участь у громадських святкуваннях по своїх містах. Але включіть це відзначення також у свою пластову програму занять. В цьому числі журналу знайдете один приклад як це можна зробити.

Рік 2003 це ювілейний рік куренів *Чорноморців*. Вже 75 років курінь займається програмою морського пластування. Почали вони прогуляками по Дністрі,

продовжували по озерах Німеччини а з часом — річках та озерах Америки і Канади. Десять років тому, *Чорноморці* відродженого Пласту в Україні почали переводити заняття морського пластування вже на самому Чорному Морі. Вітаємо *Чорноморців* із ювілеєм!

Внаступному числі плянуємо ще більше дописів і фото із таборів і літніх занять на яких уже не було місця у цьому числі — курінні табори в Канаді, спеціалізаційні табори в Америці і різноманітні табори в Україні. Обіцяли навіть написати з Німеччини! Від австралійців і аргентинців напевно почуємо тоді коли в них літо. (Якщо ви будете висилати фотографії електронічно, напишіть по вказівки, як це найкраще зробити).

Скоб!

пл. сен. Оксана Закидальська
редактор

ЮНАК на СХОДИНИ

В квітні я була в Нью-Йорку і відвідала сходини юнацьких гуртків *Орли* і *Леви* 3-го куреня. Я перевела з ними одне заняття: роздала примірники *Юнака* щоб хлопці вибрали щось із журналу, що вони хотіли б перевести на сходинах.

За гурток *Орли* говорив Тарас Глинів. Гурток вибрав вивчити Святвечірні традиції — зокрема, які страви подається на Свят Вечір. Тарас розповів, що в Західній Україні подають 12 страв а заки родина піде спати, те що не з'їли, залишають померлим. (на фото) гурток *Орли* із виховником — ст. пл. Павлом Муликом.

За гурток *Леви* говорив Андрійко Лабунька. Гурток вибрав заняття роблення шлюпки. Андрійко пояснив, що перед сходинами один член гуртка має навчитися як зробити шлюпку щоб на сходинах показати іншим. (на фото) гурток *Леви* із виховником — ст. пл. Іваном Кіналем.

ВІЗМІТЬ ЦЕ ЧИСЛО ЮНАК-а НА СХОДИНИ! ЗНАЙДІТЬ У НЬОМУ ЩОСЬ, ЩО ВИ ЗМОЖЕТЕ РАЗОМ РОБИТИ!

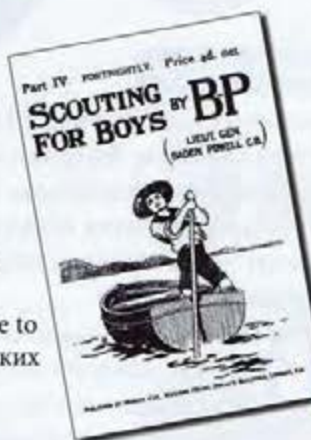
ІСТОРІЯ ПЛАСТУ

75 літ морського пластування

Цього літа (2003 р.)
закінчився ювілейний
рік пластових куренів
Чорноморці

Морський скавтинг поза Україною розпочався майже рівнобіжно зі 'звичайним' скавтингом. В першому примірнику *Скавтинг для хлопців* в 1908 році, Роберт Бейден-Павел написав "...скавт повинен вміти орудувати човном..." [a scout should be able to manage a boat] і не раз в скавтських виданнях появлялася морська тематика.

Загальна концепція морського скавтингу була уложена під час вишколу

виховників в Лондоні 1911 року а перший підручник появилася в 1912 р. під назвою *Морський скавтинг і мореплавання для хлопців*. Його написав головний організатор морського скавтингу, Варінгтон Бейден-Павел — старший брат Роберта. В той час вже діяли гуртки морських скавтів по цілій Англії, і розпочалися гуртки в США — Філадельфії та коло Бостону.

(текст і фото: Каз ЧМ)

(рисунки: Гарпун ЧМ)

Здається тому, що Пласт розпочався у далекій від моря Галичині, морське пластування в Україні повстало багато пізніше ніж сам Пласт. І почали його старші пластуни. Початком можна зачислити 1927-ий рік коли курінь старших пластунів ім. сотника Федора Черника розділився. В 1926 році він мав три гуртки — один з яких був водний пластовий гурток і цей гурток перетворився в постійний курінь водного пластування під назвою 10-ий курінь УСП *Чорноморці*.

Фото із табору на Дністрі, ЮМПЗ 2002.

Вліті 1927 року, *Чорноморці* відбули першу водну мандрівку, по Дністрі до Заліщиків. Впродовж наступного року збудували шість човнів, а в 1928 р. відбувся перший водний пластовий табір в Монастирку над Дністром. Такі табори далі відбулися в 1928, 1929 і 1930-их роках, а в 1930 році *Чорноморці* вже були в силі закупити моторовий човен — перший в Галичині. (Під час ЮМПЗ 2002 пластуни на мандрівному таборі Дністром повернулися до Монастирка і таборували та збудували пам'ятник на місці — мабуть — де пластуни таборували понад 70 років тому.) В осені 1930 р. польська влада заборонила Пласт і впродовж наступних 15-ти роках члени *Чорноморців* відгравали провідні ролі в таємному Пласті і в ОУН.

- 1927 Зорганізований курінь *Чорноморці*
- Літо 1928 1-ий табір морського пластування в Монастирку
- 1-16.VIII.1946 1-ий водний табір поза Україною, озеро Вальхензе, Німеччина
- 1952 Зорганізований 25-ий курінь УСП *Чорноморці*
- 19.VII-1.VIII.1952 1-ий Міжкrajовий Вишкільний Курс Морського Пластування для УПЮ, Порт Веллер, Канада
- 1953 1-ші *Чорноморські* судна в США і Канаді
- 25-28.VIII.1962 Чорноморська вельосипедна штафета з гробу Сірого Лева на ЮМПЗ на Вовчий Тропі
- 15-29.VIII.1964 1-ий морсько-літунський табір, Трикутне Озеро, США
- 30.VI-8.VIII.1992 1-ий МВКМП в Україні, Крим
- 22.VIII.2002 1-ша зустріч *Чорноморців* 3-ох континентів (Пів. Америка, Австралія, Європа) Свірж, Україна

озерах Баварії.

Перший водний табір в Німеччині відбувся літом 1946-го року під проводом пл. сен. Олександра Бережницького. 1947-го року, під проводом покійного пл. сен. о. Богдана Ганушевського, у Міттенвальді повстав 1-ий самостійний гурток УСП-ів *Чорноморці*. Таборування в літі 1947-го року було різноманітне — курс юнацьких впорядників, де в проводі були головні *Чорноморці*, табір станиці Міттенвальд із морською програмою, і морсько-пластовий зліт на джемборі Міжнародного Скавтського Союзу.

В літі 1948-го року відбувся ряд морських таборів і вишколів, і вже була ціла флотилія: 3- і 8-метрові вітрильники, 10-особовий моторовий човен і два 10-особові веслярські човна. Але на цьому закінчилося морське пластування в Німеччині.

Згодом пластуни *Чорноморці* опинилися в Америці і Канаді, де знова почали пластавати. В 1950 і 1951 роках відбулися невеликі табори морського пластування в околиці озера Онтаріо в Канаді, а в липні 1952 року організовано Міжкrajовий Вишкільний Курс Морського Пластування у Порт Веллер, Канада, де було 16 учасників з Торонта, Детройту, Рочестеру, і Нью-Йорку. Вони повернулися домів і перетворили свої гуртки в морські "залоги" — перша в Рочестері, під назвою *Viking*, з чотирьох пластунів розвідувачів. Того року самостійний гурток УСП *Чорноморці* став 25-им куреном УСП. До року або двох, старші пластуни *Чорноморці* або юнаки-морські пластуни в трьох осередках придбали човна: в Торонті 36-ст. моторовий човен *Одеса*, в Рочестері 19-ст. вітрильник *Вихор* і в Детройті 38-ст. моторовий човен *Крим*.

Коли після II-ої світової війни українці чисельно переселилися в західну Європу — головні в Німеччину та Австрію — вони відновили Пласт. При тому відновив свою діяльність 10-ий курінь УПС (бо після 15-ти років вже всі були сеньйорського віку) *Чорноморці*. Тоді запалилися морським пластуванням й молодші — старші юнаки і молодші старші пластуни, котрі знайшли по своїх таборах кілька старих воєнних човнів і почали ними плавати по

Виховна і таборова праця та різні плавби ішли впродовж наступних 5 років, головні на озері Онтаріо. Завершилася та праця на першій ЮМПЗ на Пластовій Січі літом 1957. *Чорноморці* приплили човном *Крим* з Детройту до Рочестеру, де прив'язали ланвою *Вихора* і переплили

озеро на Пластову Січ. Ця плавба може була надто амбітною, бо погода була поганою, юнаки на *Вихорі* зле пережили переїзд і, майже при самому березі Пластової Січі, *Вихор* перевернувся і потонув. Мабуть він на дні до сьогодні.

Впродовж наступних 35 років повстали залоги в більших станицях США, морські табори відбувалися щоліта, сотки юнаків і юначок відбули табори і засмакували чар моря. Після відродження Пласту в Україні, деякі пластуни там природно виявили своє зацікавлення мореплаванням і морськими традиціями та організували морське пластування. В 1992 р. організовано Міжкrajовий Вишкільний Курс Морського Пластування на Криму. За останніх 10 років розвиток морського пластування в Україні подібний до розвитку в США і Канаді в 50-их роках: вишкільні курси, чимраз більші табори, закуп виряду і човнів, і чисельна участь в ЮМПЗ. Надіємось, що почалася ще одна *Золота Доба* морського пластування.

Сирій Лев (сидить), Дрот і пл. сен. Атанас Фіголь на ЮМПЗ '57, Пластова Січ, Канада. На озері — судно *Крим*.

СВЯТО МОРЯ відбулося у Львові. В програмі були теренова гра, забава і — сама вагома подія - посвячення Чорноморського навігаційного спорядження.

Чорноморські катамарани назвали — Гульвіса, Стрілець, Шух, Робусь, Ерко.

Шпротка Марчик, сини пластуниві МIRONA та Марти Гуми́нецьких.

о. Зиновій посвячує морське спорядження (разом із юнаками)

Теренова гра, куреня ім. короля Данила

ЧЕРЕМОШ 2003

Історія морського пластування продовжується — ось про морський табір на ріці Черемош цього року.

Черемош відбувався 30 квітня по 4 травня на теренах Нижньої Дземброні, Чорногора, поблизу м. Верховина. Черемош витікає з-під гори Піп Іван; це річка третьої категорії складності. На ній проводяться всеукраїнські змагання з техніки водного туризму в яких цього року, Пласт взяв п'яте місце серед 20 команд учасниць. Організатор Черемошу — курінь Чорноморці. Значних зусиль до організації і закупівлі спорядження доклали капітан табору, пл. сен. Олесь Криський, ЧМ. Учасників — починаючи від пл. розвідувачів і старші — налічувало 40 (чотири залоги) і старшини — 20.

Отож, Черемош 2003 таки відбувся. Невтаємничий читач, може, не зрозуміє чому саме так розпочинається ця розповідь. Річ у тім, що кілька років назад над цим вишколом висів якийсь злий фатум. І минулого травня після пожежі на бензоколонці, хтось сказав: "У найближчих роках Черемош не відбудеться"... Добре, що той песимістично налаштований хтось помилився. Добре, що цього року нам випала нагода стати учасниками вишколу. Добре, що Черемош 2003 відбувся гарно. Добре, що...

Але, певно, варто почати ще раз — тепер спочатку. Отже, центральною фігурою Черемоші 2003 був, звичайно, сам Черемош. Повноводний і швидкоплинний, як більшість гірських річок, він захоплював і манив одночасно. Про нього можна було співати пісні і складати вірші. Небо нас милувало, і лиш на третій день під вечір була справжня, карпатська злива, яка, зрештою, зовсім не зашкодила. Сонце тепло всміхалося, а вітер був добрим. І наш капітан сказав що травень — то найкраща пора для сплавання по гірських ріках.

Друго дня зранку почалися інструктажі, присвячені будові плавзасобів, техніці безпеки на воді, динаміці річкового потоку та іншим речам, про які ми майже нічого не знали. Нас вчили правильно тримати весло, при цьому запам'ятовалося головне правило водника — за будь-яких обставин не випускати весла з рук, швидко сідати і зістрибувати з катамарана. А "три чесні грибки" мусить зробити кожен член команди у потрібний час. Накази інструкторів мали виконуватися негайно і беззаперечно.

Паралельно ми дізнавалися про традиції Чорноморців і про звичаї, яких дотримувалися всі учасники морського табору. ... Не все нам було зрозумілим, і в глибині душі виникав спротив. Однак традицій потрібно дотримуватися, бо вони об'єднують і вирізняють якусь певну спільноту серед великої когорти інших.

Наступного дня нас вперше віддали в обійми Черемошу. Широкий водозахисний костюм, в якому незручно рухатися, але який рятує від солодких поцілунків пристрасної ріки, на голові незручний шолом. Інструктор по дорозі до води дає головні настанови. А ти вже не слухаєш його і готовий в будь-якій хвилині відмовитися від того, заради чого сюди приїхали, відмовитися від мрії перед самим її здійсненням.

Люди воістину дивні сотворіння. А може це просто страх. Страх перед невідомим. Ну, ось ще секунда — і ми відчалуємо від берега. Нас одразу підхоплює стрімка течія Черемошу, обливає холодною гірською водою, а ми відчайдушно гребемо, намагаючись перемогти потік, перемогти щось вдесятеро сильніше за нас самих, перемогти себе... Після першого короткого сплаву ми втомилися. Після першого довгого сплаву ми зрозуміли, що водний спорт це велика насолода.

... Завжди стає сумно, коли щось закінчується. Особливо коли закінчується щось надто гарне і приємне. Додому з Черемошу вертатись не хотілося. Ще в автобусі ми відчули, що нам бракуватиме того екстриму. Намагалися все і всіх запам'ятати. Лишиться тільки те, що має лишитися, найкраще хоч би яким великим і відчайдушним не було твоє рішення, нічого не забути... Хто зна, може коли спогади збліднуть і забудуться відчуття, ми знову зможемо поїхати на Черемош за новим...

Христина Гонсіровська, Коломийська станція.

...**Водний спорт** це велика насолода. За рівнем природної напруги, кольориту відчуттів, фізичної сили, здоров'я — до нього може віднести хіба політ. Або альпінізм. Або сновборд. Коли хвилі високо піднімають твій катамаран, коли ти з усіх сил гребеш, коли гостро відчуваєш повноту життя, гармонію, радість, коли страху вже нема, а натомість з'являється відчайдушність, коли хочеться сміятися і кричати... Це те, що не має назви, це стан людської душі. Після кожного сплаву хочеться одного. Сплавлятися, ще, і ще раз...

Всі фото Богдана Яцишина - Дасіка

Катамаран Гулевіса під керівництвом капітана Бадилля - Богдана Гринька

Морський суд вирішує долю покараного. Покарання: обливають водою.

Інструктори (зліва): Святослав Осадца, Богдан Гринько, Данило Полюга.

Великий Голод – Голодомор

В 2003 році, українці по цілому світі відзначають 70-ліття Великого Голоду (Голодомору) в Україні 1932-33 року. Верховна Рада України прийняла постанову, що це був штучно створений геноцид.

В 1983-му році відзначення 50-ліття Великого Голоду відбулося тільки поза Україною. В той час Україна входила в СРСР де тогочасний режим казав, що жадного такого голоду не було. На пластових таборах 1983-го року відбувалися святкові ватри присвячені річниці Голоду. Тут подано три сценки, написані і представлені юначками на таборі 10-го куреня станиці Торонта.

1. Чому вони вмирають?

Київ, весна 1933 р. Михайло Ватченко працює інженером на заводі. Жінка його працює в бюрі. Мають дві дочки – школярки. Одного дня, діти повертається додому зі школи.

Лада - Ой, та наша вчителька так багато завдає додому, що я ніколи не скінчу цього завдання.

Ксеня - Ой, Боже! (вона бачить – на хіднику лежить жінка). Дивись на цю жінку! (Підходить до неї). Вона нежива! Ходім скоріше додому, треба сказати татові!

Лада - Скоро, біжім додому! (Прибігають.)

Ксеня - Тату, тату! Ми бачили неживу жінку по дорозі! Що діється?

Тато - Це люди зі села вмирають. Не мають чого їсти. Більшовики всю їжу від селян забирають. (Хтось стукає в двері. Входить жінка з чоловіком).

Жінка - Добрий вечір, добрі родичі. В нас нема що їсти, діти плачуть з голоду. Нема хліба, нема каплі молока.

Чоловік - Прошу вас, добродію Ватченко! Ми знаємо, що ви добрі. Благоемо, дайте нашим дітям щось їсти!

Ватченко - Сідайте, сідайте! Хоч і в нас небагато їжі, поділемося з вами. Діти, принесіть їсти!

Жінка - Діти так настрашилися. Більшовики збили шиби, вломилися в хату й забрали всю їжу. Діти плачуть, не можуть спати.

Чоловік - В нашому селі цілі родини вмирають (Діти приносять їжу, завинену в хустку, і дають селянам). Дякуємо, ми вам дуже вдячні!

Жінка - Хай вас Бог благословить. (Виходять).

Ватченко - Ми мусимо допомогти. В мене є приятель-інженер в Америці. Напишу до нього листа.

(Пише, а згодом читає голосно).

"Дорогий друже! Тут у нас люди з голоду вмирають. Поможіть! Ні, ні! (Дере папір). Він мені ніколи не повірить!

Всі - Чи хтось нам повірить?

2. "Тут нема жадного голоду!"

Село Тарасівка, весна 1933 р. В селі вже кілька місяців панує голод. Відбуваються партійні сходи, на яких обговорюють, що робити бо має приїхати комісія Ліги Націй, щоб перевірити чи в Україні є голод. Входить гість з Москви.

Наталя - Здравствуйте, Леонід Петрович! Як там у Москві?

Леонід - Добре, але маємо сьогодні рішити одну важливу справу.

Наталя - Сідайте, будь ласка. Поговоримо. Павло Іванович – це Леонід Петрович, представник партії з Москви. Леонід Петрович – це Павло Іванович – секретар партії в Тарасівці.

Павло - Здравствуйте, Леонід Петрович. Про яку важливу справу ви приїхали поговорити?

Леонід - Товариші! Ліга Націй чула про ситуацію в Україні. Вона присилає делегацію до Тарасівки, щоб перевірити чи то правда, що в Україні голод.

Павло - Але що ми зробимо. Вони побачать, що люди вмирають, що нема їжі. Селянам все позабирали, навіть зерно.

Наталя - А що партія в Москві каже робити?

Леонід - Провід рішив, що голоду ніякого нема, що чутки про голод – брехня!

Павло - Тоді треба замаскувати правду.

Леонід - Провід вам у цьому допоможе. Він приїде до магазинів муку, масло, м'ясо та інші харчі.

Наталя - Ми зможемо також роздати селянам їжу. Це покаже делегації, що ми дбаємо про людей, що всі мають досить їсти.

Павло - Але ви знаєте, які ці селяни. Вони такі голодні, що розхапають все, що перед очима. А коли делегація приїде, не залишиться їжі.

Леонід - (Гримає кулаком об стіл). Ми мусимо запевнити, щоб таке не сталося! Ми будемо стерегти їжу, аж приїде делегація. А як хтось схоче до їжі дібратися, строго покараємо! Розстріляємо!

3. Комісія приїжджає.

До села Тарасівки приїжджає Комісія Ліги Націй. Її члени: Джон Голмс – представник Канади, Містер Смітс – з Англії і Мадам Джозефін Ле Бленк – представник Франції. З ними входить перекладач Сергій, якого прислала Москва. Члени комісії підходять до селянської родини.

Містер Смітс - I see you have a lot of food.

Сергій (перекладає) - Я бачу, що у вас багато їжі.

Селянин - Ні! Це брехня! Нам не дозволено рухати цю їжу! Вони її зараз заберуть!

Сергій - He said that there is a lot of food and that everything is fine. He says they actually have too much food and can't sell it all.

Мадам Ле Бленк - Les enfants ont l'air très mince. Est-ce qu'ils ont manger aujourd'hui?

Сергій - Пані питає, чи діти слухають своїх батьків?

Селяни - (Махають головами).

Містер Голмс - It seems that the rumours about a famine were greatly exaggerated. There seems to be plenty of food. We should start returning home.

Сергій - Вони кажуть що постараються вам допомогти і тоді поїдуть додому.

Селянка - Ні, Ні! Не лишайте нас! Ми голодні! Нема що їсти! Діти вмирають!

Мадам Ле Бленк - Qu'est-ce qui se passe ici? Pourquoi cette dame nous appelle? Je pense qu'il y a une problème.

Сергій - Пані каже, що коли приїде додому, подбає щоб вам вислати поміч.

Селянин - Але ви не розумієте! Ми тут вмираємо з голоду!

Сергій - Le monsieur dit qu'ils ne sont pas de bonne humeur, parce qu'ils ont planté beaucoup de blé et personne n'achète pas.

Мадам Ле Бленк - Maintenant, que tout va bien, nous pouvons y aller.

Містер Голмс - Yes, I see that we were given misleading information. There seems to be plenty of food here. We shall say so in our report.

Сергій - Пан каже, що Ліга Націй вам пришле харчі.

(Делегація відходить. Сергій відганяє селян від харчів).

4. Напишіть свою сценку: Журналіст-брехун

(Розпишіть наступні інформації у формі інсценізації і представи на курінних сходах присвячених 70-ій річниці Великого Голоду-Голодомору).

Кореспондентом *New York Times* в Москві в 1930-их роках був Валтер Дюранте. Він був найсильнішим західним журналістом між тими, що тоді працювали в СРСР, хоч інші західні журналісти в Москві не мали високої оцінки про нього. В 1932 році Дюранте виграв Премію Пулітцера (*Pulitzer Prize*) за свої "об'єктивні і інформативні" диспачі з Москви.

Коли в 1932 році почали ходити чутки в Москві, що в Україні є великий брак хліба, Дюранте заперечував, що там є серйозні проблеми з їжею. Він твердив, що в Україні тільки тимчасові проблеми через те, що селяни не хотіли піддатися колективізації і палили збіжжя на полі та вбивали власну худобу. Він писав, що большевицький провід застосовує жорстокі методи бо, в його словах, щоб всмажити омлет, треба збити яйце.

Коли інші журналісти писали, що такі бачили голод по селах в Україні, Дюранте висміював їх статті, хоч він сам їздив по Україні і бачив ознаки голоду. Приватно, він признавався, що люди гинуть із голоду але коли писав свої диспачі, про це нічого не згадував, а далі твердив, що голоду нема.

Совєтський уряд був дуже задоволений репортажами Дюранте і в листопаді 1933 року журналіст дістав унікальне інтерв'ю зі Сталіним яке появилось на першій сторінці *New York Times*.

Де можна більше довідатися про Голод '33?

1. www.ukrweekly.com (The man-made famine of '33)
2. www.infoukes.com/history
3. www.holodomor.org (подає багато посилань)
4. фільм *Жнива Розпачу* / *Harvest of Despair*
5. книжка: Robert Conquest, *Harvest of Sorrow*

Чи у Твоїй школі (державній чи українській) є документальний фільм про голод *Жнива Розпачу* чи *Harvest of Despair*?

Фільм-відео можна закупити за \$20 в українській або в англійській мові (також в іспанській).

Інформації на Інтернеті: www.interlog.com/~ucrdc або написати на адресу: ucrdc@interlog.com

Ukrainian Canadian Research & Documentation Centre

620 Spadina Ave., Toronto, Ontario M5S 2H4 Canada (Fax: 416-966-1820)

Harvest of Despair

ПО УКРАЇНІ

ЯК ВИГЛЯДАЄ ШКІЛЬНЕ ЖИТТЯ ДІТЕЙ І
ЮНАЦТВА В УКРАЇНІ?

СКІЛЬКИ ЛЕКЦІЙ НА ДЕНЬ У НИХ?

ЧИ МАЮТЬ БАГАТО ЗАДАЧІ?

ЩО РОБЛЯТЬ ПІСЛЯ ШКОЛИ?

ПРОЧИТАЙ, ЩО НАПИСАЛА ОЛЯ!

У ШКОЛІ

Кожна дитина в Україні має право на безкоштовну середню освіту. Саме тому всі семирічні, а тепер вже шестирічні дітки, одягають білі сорочки і, взявши в руки по букету квітів, одягнувши ранець, ідуть на перший дзвоник: *Перший раз у перший клас.*

Ще 10 років тому було популярним іти на перший дзвоник у вишиваному строї, проте цей звичай тепер не такий поширений.

І ось лунає дійсно перший дзвінок, випускники 11 класу вітають першокласників і ведуть на перший урок. На очах виступають сльози, згадуєш, як ти колись робила перші кроки в країну знань.

День за днем набираєш все більше знань і ось вже можеш похвалитись першою прочитаною книжкою — *Букварем*. Перше в житті свято — свято Букварика. Всі отримують літеру і вірш, який починається із цієї літери. На свято приходять батьки і ти відчуваєш себе маленькою акторкою, ти ще візьмеш участь в не одній шкільній виставі. В початковій школі маємо багато цікавих предметів: я і Україна, основи здоров'я, малювання, спів, ознайомлення з навколишнім середовищем.

Людиною, яку завжди будеш пам'ятати, яка навчала як правильно сидіти, рахувати, писати і читати, розповідала найцікавіші історії, вчила майстрування і огортала весь клас своїм омофором, є перша вчителька. Її ніхто не забуває, навіть після закінчення школи.

... є перша вчителька. Її ніхто не забуває, навіть після закінчення школи.

З першого до 3 класу ми зазвичай маємо по 5 уроків в день, тобто о першій годині йдемо до дому, проте чи 3-ті класи вчаться в другу зміну залежить від того чи вистачає школі кабінетів для проведення уроків. Якщо вчитись в другу зміну, то йдемо до школи на 12 год., вертаємось 5 год. чи 6 год.

З 5 до 7 класу маємо 6 уроків в день, закінчуємо о 2 годині. З 8 класу маємо по 7 уроків, відповідно повертаємось зі школи після третьої. У нас нема звички обідати в школі, бо встигаємо на обід додому. Проте маємо багато домашніх завдань, тому вдома за наукою сидимо години дві-три. Хто як вчиться — так і сидить.

написала пл. роз. Оля Герус, Львів

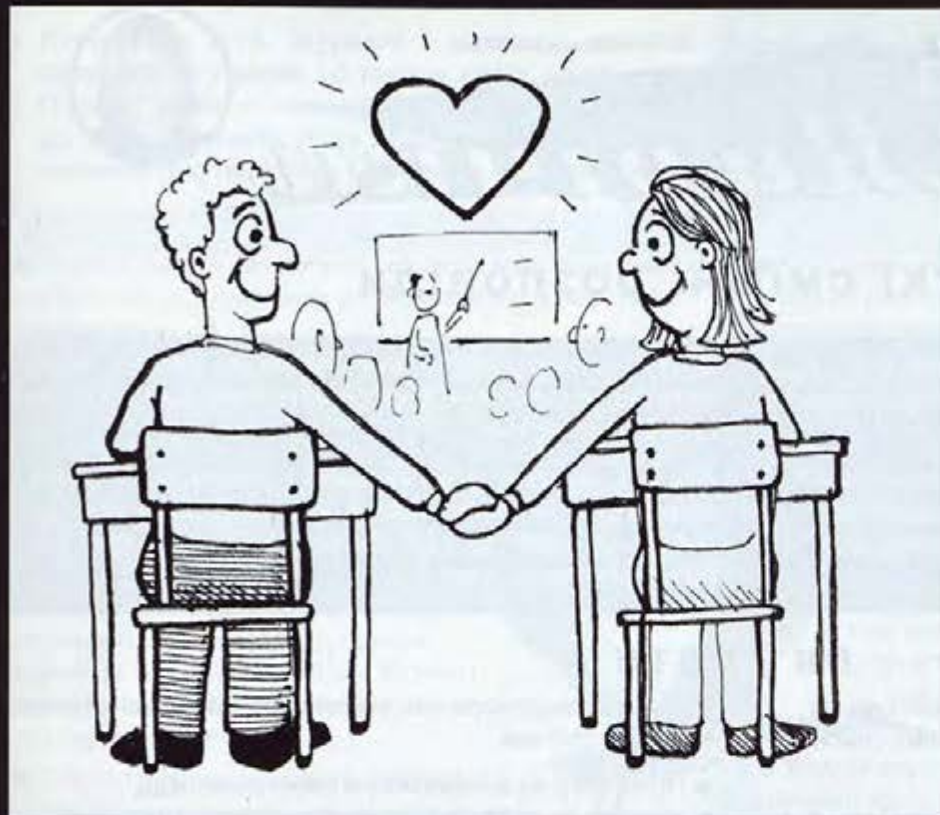
Ми вже закінчили початкову школу. Ми п'ятикласники — діти які починають відчувати себе дорослими, адже тепер не вчителі приходять до нас у клас, а ми бігаємо різними лабіринтами.

У нас з'являються різні предмети: географія, фізика, біологія, хімія, які викладаються різними вчителями. Ми вже беремо участь у різних вікторинах, КВН-ах, підростаючи пишемо Олімпіади з різних предметів.

Увесь цей час з нами проходить класний керівник. Тепер окрім простих предметів вивчаємо більш спеціалізовані, зокрема географію, зарубіжну літературу, історію, культуру мовлення. У 6 класі додається біологія, у 7 — фізика, 8 — креслення і хімія, у 9 класі маємо річний курс з правознавства. 10

клас — економіка, психологія, інформатика, допризовна підготовка юнаків. В Україні і досі є примусова

військова служба, тому маємо такий предмет. Перший рік усі вчимо як ховатись від бомб у випадку війни. На другий рік дівчата вчаться надавати першу допомогу, а хлопці — маршувати і стріляти. В 11 класі маємо річний курс з астрономії.

СЛОВНИК

ранецьнаплечник
перший дзвоник...перший день науки
випускниктой, що кінчає школу
уроклекція
омоформ.....великий шаль
вікторинаконкурс знань
КВНконкурс знань
Олімпіадиінтелектуальні змагання
класний керівник....головний учитель
допризовна.....перед призовом до армії
завичайнормально
кабінет.....клас, зал
прогулювати.....пропускати
розшаруванняподілення
круті.....(сленг) cool
авторитетрепутація
пікомвершок
розслабленнямені байдуже”
поступлення.....вступ на університет
репетиторидомашні учителі
нормативи.....стандарт (спец. фіз.)
контрольнітести

На відміну від канадських шкіл у нас нема права вибирати предмети, всі предмети є обов'язковими. Проте в деяких школах, з 10 класу учнів ділять на спеціалізовані класи, де є більше годин предметів обраної спеціалізації.

У класі сьомому діти починають закохуватись; це дуже весела пора: перші захоплення і перші сльози. Ось так ми ростемо і розвиваємося.

Приходить 9 клас — перші державні екзамени. Після закінчення 9 класу частина дітей йде у коледжі і різноманітні ПТУ

(Професійно технічне училище) — здобуває професію: столяр, електрик, кухар і т.д. 8-9 класи — це період найнапруженішого навчання, хоча в цей час робляться перші спроби прогулювати уроки (до різних дітей ця ідея приходить у різному віці).

Протягом всього шкільного життя, діти знаходять друзів, сваряться, проте 8-9 класи це вже більш серйозні почуття. В цьому віці починається розшарування класу на крутих, тих хто хоче такими стати, дітей яким все одно і дітей які не сприймають крутих (опозицію).

І на цьому ґрунті вже розпочинаються якісь суперечки. Вчителі стараються не звертати на це уваги і втручатися в ті моменти, коли доходить до бійки. Але це добре, бо якби вчителі заступались за певну частину, це б причинило загострення суперечок.

Найбільш помітним розшарування стає в класах 10–11. 11 клас — це останній крок у здобутті повної середньої освіти. Тут на тебе працює твій авторитет і тому потреба вчитись потрохи стає меншою. Піком розслаблення є 11 клас коли всі готуються до поступлення, займаються з репетиторами, ходять

на підготовчі курси, а вчителі мало задають. Ось так і не зчуваєшся, як приходить останній тиждень навчання, а з ним і кінець шкільного життя.

На останньому дзвоніку озирнешся і бачиш уже прожиті шкільне життя: перші літери, найкращі друзі, перше кохання, прогуляні уроки, здані нормативи, написані контрольні і розумієш, що ти вже виросла і не

помістишся за першою твоєю партою і тепер тобі слід творити майбутнє і ти робиш свій перший крок у майбутнє, стираючи сльозу з обличчя.

рисував Маркіян Мукичюк

короткі смішні розповіді

Чи тобі часом здається, що ти набагато краще розумієш українську мову ніж ти вмієш нею говорити, тобто, тобі легше слухати ніж говорити?

В багатьох людей це так. Це означає, що твій "пасивний" запас слів (*vocabulary*) більший ніж твій "активний" запас слів і ти не маєш досить вправи в уживанню нещоденних слів.

Щоб "активізувати" твоє пасивне знання мови потрібно розмовляти. В розмові ти навчишся вживати слова на різні теми.

Якщо це звучить трохи складно — не журися! Просто заграй цю гру якнайчастіше — на сходинах або де-небудь. А через деякий час ти будеш почувати себе більш самопевним/ою.

як грати

- Провідник гри складає списки 4-7 різних слів чи фраз, які не пасують разом і дає по одному списку кожному членові гри (приклади внизу).
- Кожний грач має придумати коротке оповідання, вживаючи всі слова на своєму списку.

- Гра цікавіша, коли час обмежений, напр. дві хвилини кожному грачеві.
- Після того як всі закінчили свою розповідь, відбувається голосування: вибирають найсмішніше, найоригінальніше і т. п. оповідання.

Приклад 1

Список слів:

1. махати рукою
2. заборонено
3. бути в шоці (сленг)
4. стоматолог (зубний лікар)
5. патріотичні слова

Оповідання — "Давно давно, в одному князівстві було, чомусь, заборонено махати рукою. Це створило багато проблем тим, які приїжджали з інших князівств — вони часто були в шоці коли їх арештували за махання рукою. Одного разу, прийшов стоматолог полікувати зуби у князя. Зайшов у центр міста і почав промовляти патріотичні слова та махати рукою. Його відразу заарештували та кинули в тюрму. Бідний князь, який вже не міг говорити через біль у роті, дав знак, що закон треба змінити і, згодом, звільнив стоматолога і запросив його до себе."

Приклад 2

Список слів:

1. хропіти
2. вибачатися
3. пацан (сленг, хлопець)
4. митниця
5. вішати комусь лапшу на вуха (сленг, набрехати комусь)
6. обізнаний

Оповідання — "Я колись знала такого дуже дивного пацана, який постійно засипляв на уроках у школі, починав хропіти і тоді мусів вибачатися за свою погану поведінку. Одного разу він прийшов до школи і почав всім вішати лапшу на вуха про те, як йому вдалося обдурити митника на кордоні. Ніхто не вірив, що він був такий обізнаний у справах на митниці, і в той момент всі перестали на нього звертати увагу."

Це дійсно не легко, особливо з обмеженим часом. Може у вас вийде краще ніж у мене!
Ось ще приклади списків:

1. менінгіт
2. тусуватися (сленг, to hang out)
3. корова
4. весілля
5. орієнтуватися
6. зрівноважена

1. мета
2. зачарувати
3. розчарувати
4. крутий (сленг, cool)
5. сумлінний
6. охолодження

1. директор
2. місячний
3. прогулював (сленг, опускав)
4. співати
5. ощадний
6. за дверима

Кінчається літо. Журавлі і метелики-данаїди збираються у вирій, до теплих країв, на південь. Північні олені – залишають тундру і прямують до зони північних лісів. Прочитай, заграй ігри і навчися про перелети і міграції у світі тварин.

Велений Світ

● Переліт птахів — циклічний, сезонний, відносно тривалий переліт з місць гніздування до місць зимівлі із наступним поверненням.

● Осінній відліт починається після того, як молодняк навчиться літати. Кожний вид птахів відлітає і прилітає в певний час. Зникнення звичної для птаха їжі, зміна погоди, температури, повітря, вологості — усе це примушує птаха відлітати на зимівлю.

● У деяких птахів спочатку відлітають молоді, а потім дорослі, старі птахи. Отже, молодим ніхто не показує дороги на зимівлю. Немає сумніву, що при перелетах велике значення має інстинкт, тобто вроджена здатність до певної поведінки, яка передається в спадок.

● Перелетні птахи щороку повертаються в ті місця, де вони вивелись, де розмножувались торік. Якщо птах не повернувся навесні на батьківщину, можна вважати, що він загинув. Чим краще птах знаходить свою батьківщину — те місце де він вивівся — тим імовірніше, що він виживе, виведе потомство. Будь-яка тварина найбільш пристосована до тих умов, де вона народилася.

● Хоч місце зимівлі у перелетних птахів також постійне, там вони не так точно додержуються вузьких районів, як при гніздуванні. Птахи зимують там, де природні умови схожі з умовами життя на батьківщині — лісові у лісистих місцевостях, прибережні — по берегах рік, озер і морів, степові — у степах.

● Птахи одних видів летять поодиночі, інших — групами або зграями. Птахи летять клином, шеренгою, ключем або хмарию, безпупинно або етапами, на різних висотах.

● На відміну від інших комах в помірних кліматах, метелики-данаїди (*Monarch*) не можуть вижити довгої холодної зими і летять на південь; ті, що на заході Скелястих гір — до прибережжя Каліфорнії; ті, що на сході — до лісів високо в горах Мексики. Довжина дня і зміни в температурі мають вплив на поведінку метеликів і кажуть їм, коли треба вирушати у вирій.

● Метелики-данаїди північної Америки летять далше ніж які-будь інші метелики — до 4800 км (3000 миль). Це одинокий рід метеликів що робить переліт з поворотом. Вони летять зграями до тих самих околиць, часто до тих самих дерев. Їх переліт подібний до перелету птахів але, на відміну від птахів, кожний метелик цю дорогу в два боки пролітає тільки раз за життя.

● Деякі інші види *Lepidoptera* летять в далекі дороги, але

● Одні птахи летять вдень, інші — вночі, а вдень зупиняються на годівлю. Коли птахи летять вдень, вони можуть визначити напрям польоту по помітних точках повороту ріки, гори, групи дерев і по сонцю. Під час далеких перелетів найбільше значення мають небесні орієнтири — сонце вдень, місяць і зорі вночі. Багато птахів, щоб не загубитися в польоті, особливо вночі, подають незвичайні звуки, кричать і навіть співають.

● Перелетні птахи летять звичайно невисоко: великі види — не вище 1000 м., середні — не вище 300 м. Висота польоту залежить від умов. Птахи завжди стежать за тим, щоб не втрачати з поля зору землю. Швидкість руху перелетних птахів відносно незначна. Швидкість при звичайному середньому вітрі коливається від 40 до 80 км/год.

● Переліт звичайно розтягається на довгий час. Наприклад горобині птахи витрачають на переліт від Європи до Центральної Африки два, три і навіть чотири місяці. Північно-американські птахи звичайно прямують на південь, до екватора, але деякі види летять і далі, навіть до Вогняної Землі.

● За час перелетів і зимівлі гине дуже багато птахів — деякі гинуть від браку кормів, великих морозів, від бур на морі. Водоплавні птахи часто гинуть від нафти, що розлила пароплави.

● Але чому ж птахи не залишаються на місці зимівлі назавжди? Адже там тепло і багато їжі! Чому вони, переборюючи тяжкі перешкоди, повертаються на місця гніздувань? Наука ще не може повністю це пояснити. Наука вивчає перелети птахів вже давно, але в цьому явищі природи є дуже багато недослідженого.

(Дитяча енциклопедія для середнього і старшого віку, Київ, 1961).

звичайно тільки в один бік, часто тільки за їжею. Такого роду політ називається еміграція. Хоч метелики самотні істоти, в польоті вони збираються разом вночі.

● Жир, який метелики збирають в шлунку, кінцевий для їхнього виживання зимою. Цей жир не тільки паливо на політ на південь, але мусить вислатити до наступної весни коли вони починають свою подорож на північ.

● Летючи на південь, метелики зупиняються пити нектар із цвітей і тому під час польоту прибувають на вази! Дослідники думають, що метелики-данаїди консервують своє "паливо" коли вони планують в повітрі.

● Є багато запитів про те, як ці маленькі істоти можуть подорожувати такі далекі відстані. Наприклад, як вони знаходять ті самі місця на зимівлю, хоч вони самі там ще не були?

В далеку дорогу...

ГРА: довідайся які небезпеки чекають журавлів, метеликів і північних оленів. Поможі їм дібратися додому.

Гравців

- 2 або 3

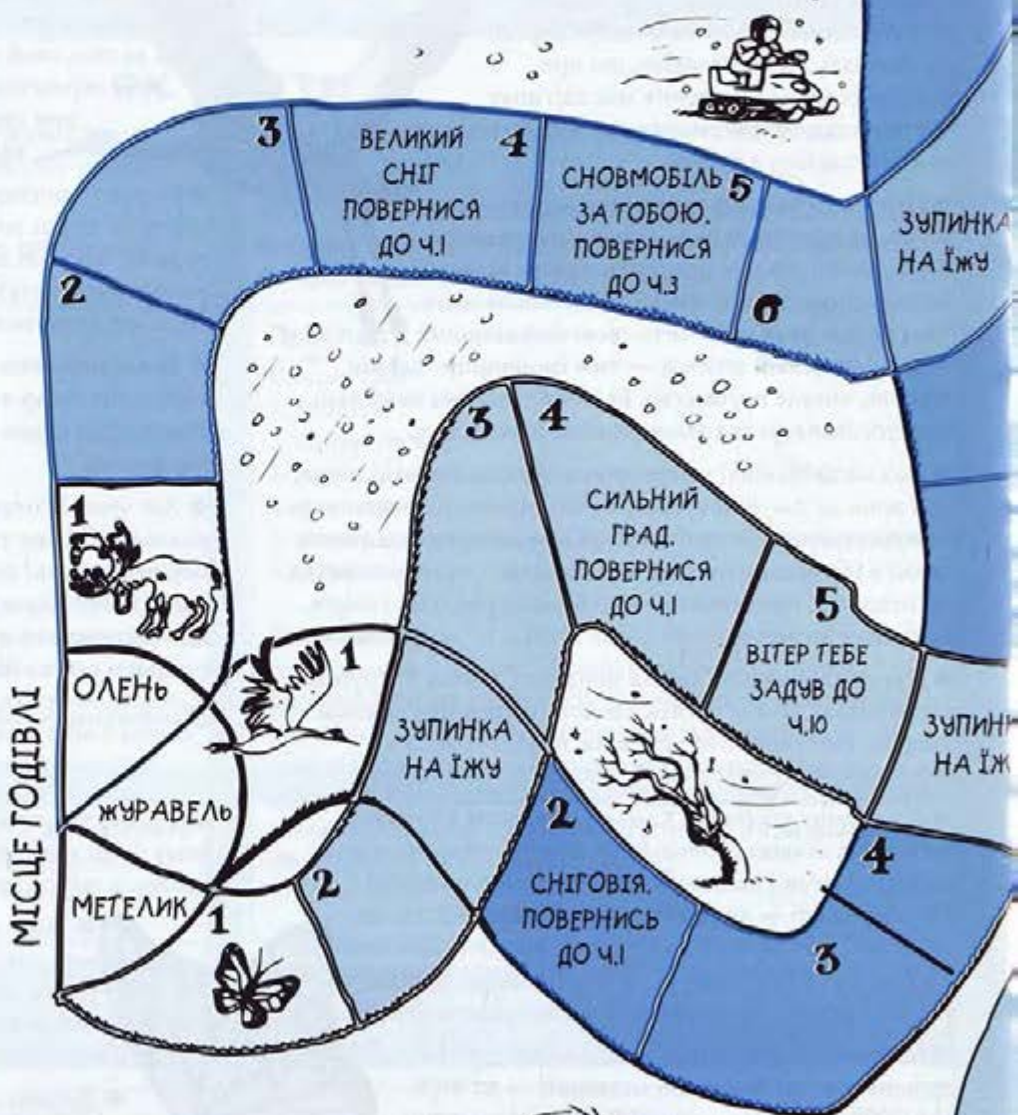
Потрібно

- одну кистку
- один талон на запас їжі (монету)
- значки (кольорові гудзики)

1. Вибери чим ти будеш — оленем, журавлем чи метеликом. Постав значок на місце годівлі.
2. Щоб вийти із місця годівлі, потрібно кинути кисткою 1 або 6.
3. Коли твоя черга, ти рухаєшся стільки місць, скільки ти кинеш кисткою.
4. Якщо попадеш на Зупинку, пропускаєш свою чергу або платиш своїм талоном. Якщо в тебе вже нема талона, а попадеш на Зупинку, мусиш пропустити чергу.
5. Щоб зайти на місце розмноження, треба кинути кисткою точне потрібне число.

МІСЦЕ ГОДІВЛІ

ЦЮ ГРУ МОЖНА
НАЛІПИТИ НА
КАРТОН

● **Північний олень** (*Rangifer tarandus - caribou*) відрізняється від усіх оленів тим, що роги розвиваються в обох статей — в самців і в самок — тоді як самки інших видів родини оленів безрогі. Північний олень населяє тундру Азії, Європи і північної Америки.

● Північний олень — тварина яка все в русі, незалежно від сезону. Він пасеться ввесь час, зупиняючись на одному місці довше тільки якщо там надзвичайно добре пасовисько.

● Міграція (пересування) — підстава прикмета екології і поведінки оленів. Міграція — сезонна зміна місця перебування великих стад (чисел).

● Є дві основні міграції — в осіні (від кінця серпня до жовтня) коли олені переходять на полудне на місця зимівлі і на весну коли вони повертають на своє місце розмноження. Міграції відбуваються по добре визначених дорогах.

● Коли стадо оленів велике, тварини йдуть разом великими

групами і рухаються дуже скоро. Вони навіть не зупиняються їсти — йдуть день і ніч. Більшість оленів йдуть за групою туди куди провадять провідники.

● В північній Америці є тепер понад 3 мільйони оленів — від західної Аляски до Лабрадору.

● Олені добре плавають і можуть плисти 10 км. (6 миль) на годину. Під час своєї подорожі часто мусять перепливати ріки і озера, в яких вода, після весняних повенів, глибока.

● Подорож триває кілька тижнів — через гірські проходи, озера і глибокі річки, через льодовики і заболочену тундру — і нарешті приходять на місця розмноження. Кожна самичка породжує одне оленя.

● Новонароджене оленя годину після народження вже може ходити за мамою, а до 48 годин приєднується до головного стада.

● В серпні і вересні олені підбудовують свій запас товщу (жиру) потрібного на довгу поворотну дорогу на місця зимування і для виживання в місяцях жорстокої зими.

QUIZ

1. Є три способи якими птахи пізнають напрям під час польоту. Які?

2. Який запас жиру потребує птах заки почне далекий політ?

а) 20% б) 50% в) 70%..... своєї ваги.

3. Як птахи знають коли треба збиратися в дорогу?

4. Поясни:

а) Перелетні, це птахи, що

б) Осілі, це птахи, що

в) Кочові, це птахи, що

5. Ніхто не вчить птаха будувати гніздо, але коли птах уперше його будує, то робить це так само, як і всі птахи того виду. ТАК чи НІ?

6. Як задалеко на південь летять метелики-данаїда (*Monarch*)?

7. Чому канадські гуси летять кутом?

8. Полярна крячка (*Arctic tern*) гніздиться в Арктиці, зимує в Антарктиці. Щороку вона летить около:

а) 10,000 км. б) 20,000 км. в) 30,000 км.

9. Метелики є холонокровні і не можуть літати коли зимно. ТАК чи НІ.

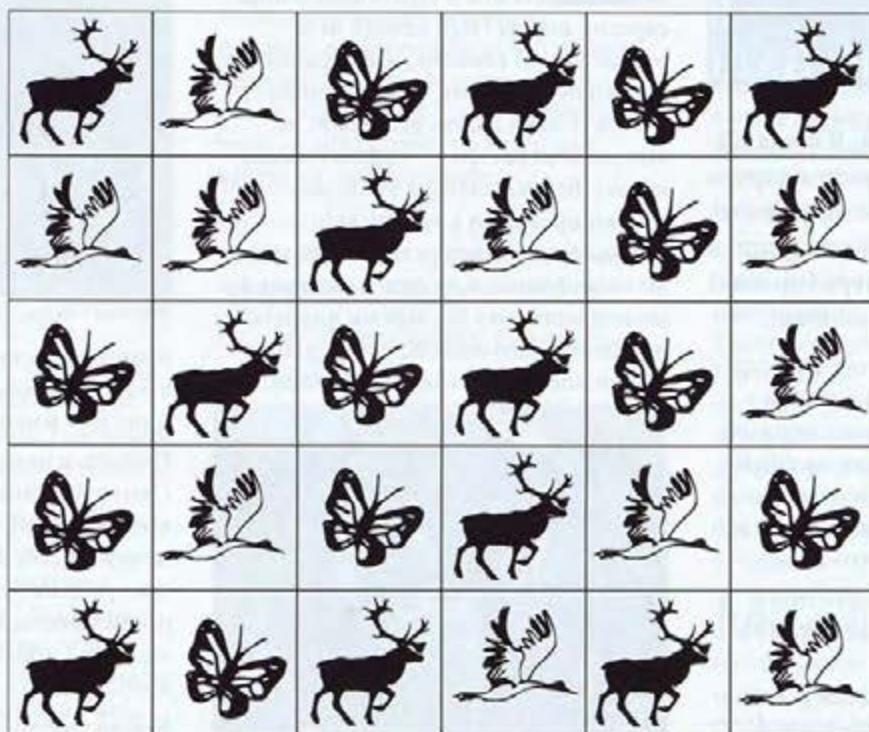
10. Які два хижаки найбільш небезпечні для північних оленів: вовк, ведмідь, чоловік, орел, рись.

11. Чим відрізняється північний олень від інших видів оленів?

12. Що тут не належить: Північний олень живиться травою, гілками, польовими мишами, ягодами, зернятами?

ГРА - Чи почислиш усіх?

Кожний з нас вміє числити до 10. Ваше завдання — перелічити оленів, журавлів і метеликів, зображених на рисунку, але не кожного окремо, а одночасно і тих, і других, і третіх. Наприклад, перший олень, перший журавель, перший метелик, другий олень, другий метелик, третій олень, і т.д. Якщо будете грати гуртком, то виграє той, хто назве найбільшу кількість квадратиків правильно.

CINEMA

WINGED MIGRATION

- 90-хвилинний документальний фільм французької продукції, твір режисера *Jacques Perrin*.
 - П'ять команд, більше як 450 людей, включно із 17 пілотами і 14 кіноматографами, впродовж 4-ох років (1998-2001), фільмували польоти птахів.
- У фільмі включено всі чотири головні світові перелетні шляхи:
- Північноамериканські птахи летять на південь в сторону південної Америки.
 - Європейські і азійські птахи ціляють на Африку, через Середземне море.
 - Азійські птахи летять на схід до Індії, довкола або впоперек Гімалаїв.
 - Птахи південно-східної Азії летять в сторону Австралії до Тихого океану.
 - Кожний вид птахів летить одним із цих шляхів, адаптуючи його до своїх специфічних обмежень, можливостей, місця і часу польоту.

**Довідайтеся, чи фільм висвітлюється у вашому місті.
Підіть цілим гуртком!**

ЩО ПИШЕ ЮНАЧКА З МЮНХЕНУ ПРО СВІЙ ПОБУТ В КАНАДІ

В попередньому числі Юнака (2-2003) ви читали про книжку подруги Марічки Качмар — *Семестр у Львові*. А тепер прочитайте як її товаришка з Німеччини (пл. уч. Лаура Гарабач) провела *Семестр в Едмонтоні*.

Ідея, поїхати на шкільний семестр до Північної Америки виникла у мене коли я розмовляла з іншими молодими людьми, які були на обмінах і розповідали свої гарні спогади. Мене цікавило щоденне життя в чужій країні й я хотіла покращити свою англійську мову. Я також хотіла побачити що значить жити з іншою родиною (*host family*).

Через Пласт я познайомилася із ст. пл. Марійкою Качмар, яка була в нас в Мюнхені (в Німеччині) в той час. Вона мені запропонувала приїхати до її родини до Едмонтону в Канаді на один семестр. Після багато планування та

Із сестрою та швагrom Марічки на Великдень.

прощання з родичами і друзями, я залишила все знайоме на шість місяців і зібралася в дорогу. Родина, в якій я перебувала і яка мене дуже гарно прийняла, є на-пів українською — Марійки батько українського походження а мама шведського.

Я скоро помітила, що в Канаді українська громада набагато більша ніж в Німеччині. Вища середня школа (*high school*), де я вчилася один семестр, має українську двомовну програму, в якій я брала участь (і мене навіть включили до випускного вечора — велика і цікава подія). Велика частина учнів двомовної програми є українського походження. Через те мені було дуже легко долучитися до однокласників та молоді мого віку бо, хоч ми виростили на різних континентах, у нас спільне було наше українське походження.

Родина – Марічка, батько, Лаура, мама, Лариса.

Я також зауважила, що в Канаді плекають українські традиції: на українських заходах молоді люди танцюють народні танці, багато людей люблять українські страви такі як вареники (їх називають *perogies*), на Великдень пишуть писанки, ходять до українських церков — яких тут чимало. У Мюнхені, де я виросла, українці також ходять до церкви, але ми не маємо стільки українських забав і ми менше зберігаємо українські традиції. Молодь не має можливості вивчати українські народні танці бо єдиною організацією для української молоді є Пласт і СУМ. Однак, члени Пласту в Мюнхені дуже активні й через те, що є тільки дві організації, молоді українці знаються і дружать. Ми маємо пластові сходи кожної п'ятниці, після яких ми всі разом ходимо в кафе і забавляємося. Загалом мені здається, що в Німеччині громада більше звертає увагу на те, щоб наступні

Марічка і Лаура – ровером по Едмонтоні.

покоління говорили по-українському, а в Канаді плекання традицій є важливіше ніж володіння мовою.

Поїхати в іншу країну на шість місяців і жити без своїх батьків був великий крок для мене, але з перших днів я почувала себе як вдома. Моя канадська родина була дуже гостинна і я познайомилася з багатьма гарними людьми і провела так приємно час, що я не скучала.

Кілька тижнів після свого приїзду, я мала нагоду поїхати на пластовий зимовий табір. Там я побачила канадські Скелясті гори, познайомилася з приємними пластунами та каталася на сніговій дошці.

Лаура і Боу на демонстрації.

Звикнути до канадської культури не було занадто трудно, хоч є різниці між канадським і німецьким життям: через великі відстані, в Канаді дуже потрібна машина. В Мюнхені маємо добру систему транспорту і всюди можна легко доїхати ровером.

Шкільна система досить інакша. Замість 13 років, як у Німеччині, тут тільки вчаться 12 років, і учні мають більший вибір предметів. Молоді люди менше гуляють вечером ніж в Європі, бо треба бути повнолітним (в Альберті це значить мати 18 років) щоб заходити в цікаві ресторани бо там звичайно продають алкоголь. Зате, північно-американська молодь дуже захоплюється спортом і в школі є багато різних можливостей бути активним — в спорті, танцях, театрі, тощо.

В Едмонтоні знаходиться найбільший універмаг світу: *West Edmonton Mall*, який дуже цікаво відвідати. Там зовсім не тяжко витратити купу часу та грошей.

Ще одна річ, яку я в Канаді помітила і яка мені сподобалася — це багатокультурність. Нераз ми з Марійкою грали у футбол з людьми які туди приїхали із цілого світу. Також, я часто пильнувала Боу (по-англійськи *Bow*), солодку дівчинку з Китаю, якій п'ять років. Мені було дуже цікаво спілкуватися з людьми різних культур та познайомитися із їхніми звичаями.

Під час мого побуту я мала нагоду подорожувати по Канаді, займатися різними видами спорту, їхати на табори, навчитися багато про канадську і навіть українську культуру, зустріти багато цікавих людей, побачити щоденне життя в канадській школі та поліпшити англійську мову. А також, як добре знати, що я маю ще одне "вдома" на другому кінці світу! За кілька днів я їду до Вашингтону відвідати родичів і тоді вже вертаюся до Німеччини.

Для тих, які думають їхати в чужу країну на обмін, я рекомендую таку чудову нагоду пізнати людей і світ.

пл. учас. Лаура Гарабач, Едмонтон, липень, 2003 р.

Уродини в Едмонтоні — Марічка, Лаура, Лариса

(п-і Мирослава Гонгадзе, вдова по журналістові Григорію Гонгадзе (див. Юнак, 1-2003) працює при радіо-службі Radio Free Europe в США і підготувала репортаж про книжку Семестр у Львові).

Марія народилася у Канаді, у родині, де батько є українцем, а мати шведсько-норвезького походження... Марії бажання вивчати і викладати українську мову привели її до Львівського університету, де вона провела семестр і вирішила описати про це у вигляді щоденника молодої студентки, яка вперше відвідала Україну.

... Сама Марійка каже, що коли вона була підлітком, а потім студенткою, їй найбільше не вистачало саме такої літератури, написаної молодими людьми і для молоді. Тому вона вирішила, що це стане цікавим путівником відчуттів для інших юних американців та канадійців українського походження, які багато чули про Україну від своїх батьків, але ніколи не стикались з її сучасним життям.

Марія пише, що була приємно вражена тим, що українська молодь, не зважаючи на відсутність матеріального достатку, гарно і зі смаком одягається. Молоді українські чоловіки галантні і освічені. Канадійці чи американці, каже вона, сприймають жінок як рівних і від них не дочекаєшся, щоб тобі відкрили двері чи подали пальто.

Ще Марія каже, що для неї, як для західної людини, правилом було не показувати свої емоції і відверто не висловлювати свої думки про інших людей. Українці ж, пише вона, завжди говорять те, що думають.

Молоду авторку вразило вміння молоді в Україні відпочивати, як вона пише, "відриватись". Багато в українському житті їй не сподобалось, основне — це погані побутові умови і не належна, як на її думку, організація навчального процесу в Львівському університеті. Водночас Марія була дуже задоволена тим, що їй випала нагода вчитись у Львові, де переважає більшість людей розмовляє українською. Від Києва ж у неї залишилось подвійне враження: місто красиве, але суржик який панував усюди, давав відчуття, що вона перебуває в якомусь російському місті, а не в столиці України.

На заставі.

НАШ КУРІНЬ

і

ПАТРОН

А почалося все далекого 1995 року, коли 27 квітня два самостійні гуртки *Грізлі* і *Едельвейс* вирішили об'єднатися і створити щось одне ціле, що і стало початком життя нового куреня ім. Степана Ленкавського під номером — 59.

Першим зв'язковим був обраний пл. сен. Василь Іваночко — знала людина не тільки в Івано-Франківську, але й в цілій Україні завдяки своїй діяльності у видавництві *Лілея-НВ*.

Минав час... В курені виховується все більше і більше лідерів, які невдовзі стають самі виховниками і створюють власні гуртки. Поступово і помітно курінь набирає великих обертів, що виливается у велику кількість акцій, подій, мандрівок організованих Ленкавцями.

Невдовзі друга Іваночка замінює його вихованець Роман Онуфріїв, член *Ордену Залізної Остроги* (псевдо *Голубець*), який продовжує розвивати курінь і додає юнакам ще більшого націоналістичного духу. В цей період Ленкавці масово відвідують спеціалізовані табори, а саме: *Легіон*, *Золота Булава*, *Чота Крилатих*, *СВТ* — де себе показують з найкращого боку.

В 2002 році місце зв'язкового посідає Ігор Шевчук. Після його приходу, в курені з'являється пісня-гімн *Марш Юнацтва ОУН*, яким хлопці закривають курінні сходини. Також постійно плекаються і розвиваються традиції Ленкавців.

Юнаки активні в громадському житті, а найстарші з них паралельно належать до інших організацій націоналістичного спрямування. Тож курінь ще досі не втратив своєї національної свідомості, а навпаки її розвиває. Дискусії типу — *Чи варто вживати алкоголь і тютюн?* — взагалі обговоренню не підлягають.

На сьогодні курінь УПУО число 59 імені Степана Ленкавського налічує 4-и повноцінні гуртки з різними віковими категоріями, а саме: *Нечуй-вітри* (юнаки 16-18р.)

Дикобрази (15-16р.) *Громовержці* (13-14р.) і наймолодші *Лицарі Чорного Лісу* (12р.)

Всього Ленкавців — понад сорок чоловік і курінь є найчисельнішим і чи не найактивнішим в станиці Івано-Франківськ.

Коли я почав писати про патрона куреня ч. 59 Степана Ленкавського, то я розписав його біографію на 4-х листках, а потім подумав: "А кому це буде цікаво? Кому цікаво читати і запам'ятовувати якісь роки чи події, хтозна якої давнини?"

Тож я це все зім'яв і викинув в найближчий смітник. Краще Вам напишу, чому ми обрали саме Степана Ленкавського своїм патроном. А тому що він був другим, після Донцова, ідеологом українського націоналізму, тому що саме він першим написав декалог, яким керувались пластуни в лавах УПА в Другій Світовій бо гідний він щоб його наслідували і брати з нього приклад, і просто тому, що він був справжнім романтиком... Останнє, до речі, дуже добре відображається в його праці:

"Смерть романтиків річ недобра... Романтики не можуть бути останніми, бо це кінець великого льоту людського роду до не досягалих нікому цілей. А чим жити, коли нема за чим досяглим іти? Чи можна жити для того, щоб мати холодильник в хаті, телевизор і ще якийсь сучасний предмет, досягальний за гроші? Факт досягальності вбиває сенс життя, розмах крил, навіть можливість будь-якого льоту. Як добре, що за не досяжними для нас обріями Карпат мерехтять ще даліші верхів'я Ельбрусу, на яких мусить бути застромлений нашими руками наш прапор, і що за таку нікому персонально не потрібну декорацію Кавказької гори треба платити не грішми, але своєю власною головою."

Важко не погодитись. Правда?

"Змагатимеш до поширення сили, слави, багатства й простору Української Держави."

Саме ця десята заповідь стала найактуальнішою на сьогодні і тому, обравши її, як гасло куреня, ми не марно носим її на своїх курінних футболках, та стараємось жити за нею

ЗЕНЬ(курінний 59-го).

(Від редакції — За додатками до біографії патрона дивись наступну сторінку)

В ІВАНО-ФРАНКІВСЬКУ

Від Редакції: До допису 59-го куреня додаємо інформації про життя Степана Ленкавського:

Степан Ленкавський народився в 1904 році на Івано-Франківщині (тоді — Галичина). Студіював філософію в Львівському університеті і брав участь в підпільних студентських організаціях цілї яких була незалежна українська держава.

Він був одним із засновників і довгі роки активним членом ОУН, за що був ув'язнений польською владою (1932-36). Брав участь в проголошенні української державності у Львові в червні 1941, за що був ув'язнений німецькою окупаційною владою і відсидів 3 1/2 років в німецьких таборах, в більшості в Аушвіц (Auschwitz).

По війні Степан Ленкавський жив в Мюнхені де займався журналістикою. Після вбивства Степана Бандери, перебрав провід ОУН. Помер в Мюнхені в 1977-му році.

СВЯТО ВЕСНИ 2003 ФОТО-РЕПОРТАЖ ДАСІКА

*Свято Весни подія аж ніяк не пересічна. Воно є вступом чи бо-
нак прилюдією до літнього
таборування, дає змогу краще
познайомитись, здружитись,
пізнати одне одного поза межами
"камяних джунглів".*

Головною частиною програми станичного Свята Весни, яке відбулося в травні, був тереновий змаг, який фотографував ст. пл. Богдан Яцишин.

1. Друг Шнабс, 59-ий курінь — смуга перешкод.
2. Тереновий змаг — Піднесення юнацтва під гору. Виконується на час.
3. Тенереновий змаг — День і ніч.
4. Курінь ім. Степана Ленкавського. Презентація імпрези гуртка Зустріч повстанців на ватрі.
5. Ватра

1

2 3

4 5

ЯК БУДУВАЛИ САУНУ НА КУРІННОМУ ТАБОРІ

Курінний табір III-го курень ім. Симона Петлюри відбувся на озері Баджер біля Французької ріки в Онтаріо, Канада. Ми два тижні були на лоні природи — таборували, будували споруди, їхали на канойкарські прогульки та забавлялися. В нас не було багато домашніх вигод але принаймі була одна: САУНА.

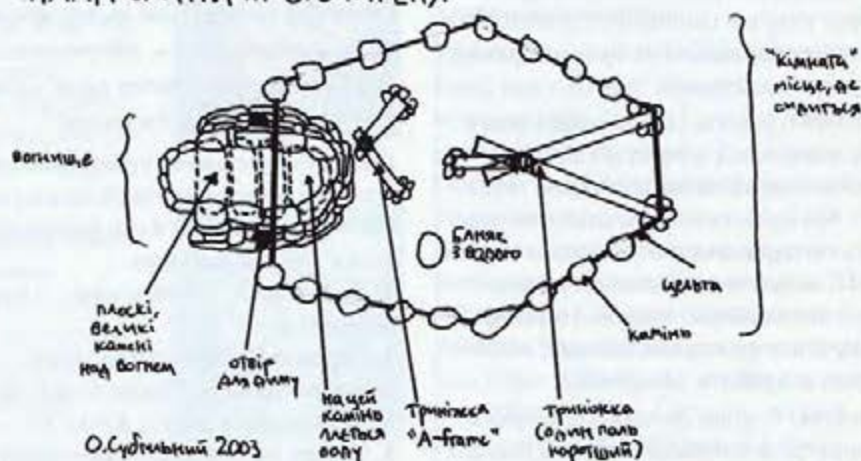
Сауна, кімната де сидиться в парі і відпочивається, вже існує тисячі років. Перша історична згадка про сауну, це грецькі оповідання про скитів на території України. Грецький історик Геродит пише, що скити кидали воду на насіння коноплей на гарячі камені, щоб створити цікаву та відпочиваючу пару.

Але сауна найближче пов'язана із фінами, які їх будували біля озер. Сауни переважно були збудовані із кедрового дерева. Фіни, під час того що сиділи в сауні, себе били березовим гіллям і після того як вийшли із гарячої сауни, скакали прямо в зимне озеро.

Історія нашої таборової сауни кольоритна. Повернувшись з довгої прогульки, ст. пл. Олекса Сливинський та пл. роз. Данило Лінклетер хотіли відпочати та придумали збудувати так званий *hot tub*. За рекомендацією ст. пл. скоба Андрія Колоса вирішили замість того змайструвати сауну. До них долучилися пл. роз. Олекса Субтельний та наш інженер — ст. пл. Петро Чурилович, і незабаром витворили плян. Сауна мала дві головні частини: вогнище та місце на сидження.

Нас забрало два дні, щоб її цілком збудувати. Найтяжче було з вогнищем; оригінально, ми планували збудувати вогнище, яке було б покрите довгим, плоским каменем. Вогонь би горів в передній частині вогнища, а задня частина вогнища, включаючи плоский камінь, була би частиною місця на сидження. Саме місце, де ми сиділи, було створене цельюю, яка була підтримана двома триніжками. Цельта була прикріплена до землі каменями, щоб охопити задню частину вогнища, і не випускати пари зі середини. Шпарки між каменями ми заткали болотом, щоб не дозволити димові з вогню заходити до місця сидження.

ПЛАН САУНИ III-ГО КУРЕНЯ

На жаль, саме таке сталося. Після довгого думання, ми створили два отвори у боці вогнища для диму, та збудували ще один заболочений мур зізаду вогнища. Цього разу, жадний дим не заходив в середину сауни. Вогонь грів плоский камінь, ми на камінь ляли воду, і пара заповнювала кімнату створену цельюю. Теплі камені топили плястикову цельту і таким чином створений дим додав цікавий запах до пари. Що це за запах?

питався ст. пл. Андрійко Потічний.

Сауна була великим успіхом і юнаки і дівчата сиділи в ній та відпочивали. Багато хлопців думали, що в середині було більш душно та гаряче ніж в нормальній сауні. Наша споруда додала приємні спомини та переживання до загальної таборової атмосфери братерства та пластування. Приємно грілося.

пл. роз. Олекса Субтельний, 3-ій курінь ім. Симона Петлюри, Торонто

(зліва) Олекса Сливинський, Олекса Субтельний і Данило Лінклетер будують сауну.

ЯК ПЛАНУВАЛИ ПРОГУЛЬКУ НА ЗОЛОТІЙ БУЛАВІ

Ще від початку табору, нашому гурткові випадали найважчі, звичайно ж на нашу думку, роботи: чи то зв'язати браму, чи запланувати мандрівку. Однак, зізнатися чесно, працювати над плануванням і реалізацією одноденної прогульки було дуже цікаво і захоплююче.

Все почалося із першої зустрічі з гуртком дівчат, який також планував мандрівку. Тут насамперед ми познайомилися, бо до цього моменту ми бачили один одного лише здалека. Після, своєрідної "урочистої частини", ми перейшли до конкретної праці. Двоє осіб зголосилося скласти меню та список продуктів на час мандрівки. В той час усі працювали над самою мандрівкою. Ми одногласно вирішили, що перша команда, яка складалася з наших гуртків, виставлятиме теренові знаки на місцевості, для того щоб наступні команди шукали шлях мандрівки. Щоб команди не зустрічалися, ми на маршруті розставили контрольні точки, де вказали час з яким повинні гуртки переходити мандрівку.

Меню, яке складали наші друзі, виявилось дуже класним, але була одна проблема — що скаже подруга інтендант? На наше щастя вона ухвалила його, але замість шоколаду дала печиво, що також є непогано.

І ось настав вирішальний момент. Наша команда вийшла на 40-хв. раніше і розставила знаки по терену. Нам довелося йти по незнайомих досі теренах. Тому нам допомагав наш виховник. Непролазні хащі, глибокі яри, безкраї полонини додавали адреналіну і великого захоплення. І так ми доперли до неприступної, у князівські часи, фортеці Тустань. Це була кінцева точка, до якої мали дійти усі команди за п'ять годин.

Цілоденна мандрівка порядно втомила таборовиків, ми повернулися до своєї тимчасової оселі в 19 год. Та на обговоренні юнацтво було на духовному піднесенні і переповнене враженнями від пережитого дня. Мандрівка вдалася.

Кирилович Михайло кур. ч 49 ім. І. Миколайчука, станція Івано-Франківськ.

... В ІСТОРІЮ до фортеці ...

Близько 25 мільйонів років, разом з утворенням нинішніх Карпат, були вже сформовані камені-пісковики. Деякі з них у процесі гороутворення виринули на поверхню землі. В геологічній науці вони відомі як Ямненські (назва походить від села Ямна). У мальовничий комплекс входять: Камінь, Острий Камінь, Мала Скеля, Жолоб. В одних місцях пісковики виступають у формі могутніх монолітів, в інших — у формі хаотично сформованих брил. В них є багато тріщин, ніш, печер.

ГРАФІЧНА
РЕКОНСТРУКЦІЯ
ФОРТЕЦІ

ОБОРОННІ СТІНИ

ЖИТЛОВИЙ КОМПЛЕКС

...ТУСТАНЬ

В IX-XIII столітті біля села Урич Львівської області стояла наскельна фортеця Тустань — давньоруське місто. Центральна частина укріплень — площею 3 гектари — була розташована на скельній групі Камінь. Дерев'яна забудова Тустані існувала з другої половини IX до середини XIII століття. Вона була важливим стратегічним пунктом і входила в єдину систему Карпатської лінії оборони південно-західних кордонів Київської Русі. Вона була на торговельному шляху до Європи яким везли сіль яку викопували в Дрогобичі.

Висотна структура наскельної забудови, оборонні стіни висотою 15 метрів, п'ятиповерховий житловий комплекс і складна система водозабезпечення (криниця, довбана в скелі, та дві цистерни) свідчать про високий рівень будівельної техніки. На скелях збережені сліди дерев'яної будівлі які творять підставу для реконструкції фортеці.

← СКАЛЯ КАМІНЬ НА ЯКІЙ
СТОЯЛА ФОРТЕЦЯ

сторінка юнацького виховника

Завдання на Вишкoлі Юнацьких Впорядників: підготуй гру із Пластового Закону

пластова ГРА пластова

Гра Олеся Косовича (Пластун братерський і приятельський)

Чи знаєш своїх друзів? (для гуртка)

Виховник роздає папір і олівець всім грачам. Кожний грач пише 5 особливих (унікальних) речей про себе (напр. який спорт любить, які книжки читає, чи має тварини вдома, скільки братів чи сестер і т.д.) Кожний складає свій папірець і дає виховникові, який мішає картки. Виховник читає по одній картці, зупиняючись по кожній написаній точці. Інші гадують кого описано і довідуються скільки треба прочитати щоб вгадати про кого мова.

Гра Христі Попович (Пластун дбає про своє здоров'я)

На картках написати около 10 речей, які є здорові - напр. овочі, чиста вода, свіже повітря, руханка, 8 годин сну, і т.д. На інших картках написати речі шкідливі для здоров'я — напр. алкоголь, наркотики, папіроси, газ, цукорки, і т.д. Картки вимішати. Треба розділити картки на дві купки — шкідливі і здорові. (Може бути змаг між двома групами — хто скоріше розділить картки на дві купки).

Гра Ліди Мулик

На одну точку пластового закону, треба написати оповідання і зробити розшифровку. Наприклад

1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				

...1... і мама були дуже спізнені. Мама подивилася на ...5... і побачила, що вже була перша ...2... Вони мали підібрати свого сина, Івана, годину тому з леговища. Іван дуже переживав, бо батьки не приїхали на ...3... Нарешті ...6... батьки приїхали на леговище але Івана не було. Якраз в ту ...4... мама побачила як Іван сідав в таксі. Вона побігла до нього і перепросила, що вона не приїхала на ...3... .

Гра Христі Гудь (Пластун завжди доброї гадки)

Перечитай наступні ситуації. Кожна ситуація має вибір трьох можливих дій. За дію, що найбільше згідна з пластовою поставою і точкою закону бути доброї гадки, зачисли 3 пункти, 1 за найгірший приклад а 2 за середню відповідь. Підрахуй пункти і побачиш до котрої категорії ти належиш (доброї гадки, часом доброї гадки чи рідко доброї гадки). (Точкування на ст. 24).

1. Ти приїхав на Свято Весни і безперервно паде дощ. Ти...
а) починаєш плакати і ховаєшся від дощу у своє шатро
б) береш гітару і починаєш співати щоб всіх розвеселити
в) хочеш їхати додому

2. Ти приїхав на вишкіл і бачиш, що ти нікого не знаєш в гуртку, до якого тебе призначили. Ти...
а) не говориш з ніким в своєму гуртку
б) просиш дозвіл замінитися з кимсь в другому гуртку
в) рішаєш, що це є добра нагода пізнати нових людей

3. Ти позичила сорочинку своїй товаришці і вона нехотючи її роздерла. Ти...
а) кажеш їй не журитися, бо ти маєш багато сорочинок
б) кажеш їй, що вона змусить тобі закупити нову сорочку
в) кажеш їй, що ти її більше не хочеш бачити

4. Твій гурток юнаків/чок на таборі все тобі перебиває і не хоче тебе слухати. Ти...

а) кричиш на них аж доки вони не затихнуть
б) пояснюєш їм, що якщо вони хочуть мати твою пошану ти також мусиш мати їхню пошану
в) нічого їм не кажиш в очі але скаржишся іншим

5. Ти приходиш на вечірку і бачиш що ніхто не танцює. Ти...

а) сідаєш в кутку із своїми товаришами і ви собі забавляєтеся
б) тягнеш своїх товаришів на танцювальну сцену, щоб розпочати вечірку
в) рішаєш, що ти є задорослий на цю забаву і з ніким не говориш.

сторінка юнацького виховника

Завдання на Вишкoлі Юнацьких Впорядників: Прочитай книжку Юрія Старосольського ВЕЛИКА ГРА і поясни що в твоєму розумінні є Велика Гра

ВЕЛИКА ГРА ВЕЛИКА

Велика гра — це метафора на життя. Треба все порівнювати життя до гри. В грі є дружини і гравці і все є мета, межі і правила. В житті так само. Люди працюють разом щоб дійти то спільної мети. Як у грі так і у житті, є шахраї і ті що чесно (справедливо) грають. Якщо хтось переступає межі або правила, в "грі життя" є наслідки. Але треба пам'ятати, що гра є більш корисна якщо всі гарно забавляються і всі є доброї гадки і якщо кожний щось навчиться. *Христия Гудь*

Умоєму розумінні, Велика Гра — це все українське пластове юнацтво. Юнацтво не є школа ні праця. Воно є щось, що ми любимо робити і щось у чому беремо участь. Так як у грі, в юнацтві є закон. В юнацтві ми також багато робимо — все таке, що нас вчить бути кращими. В юнацтві кожного дня ми вчимося щось нового. Юнацтво також є Велика Гра, бо українці є по цілому світі. (Я не думаю, що новацтво є частиною великої гри. В моєй opinii, новацтво — це підготовка до гри) *Лаврин*

Мені Велика Гра пов'язана із Пластом. Ми усі граємо цю гру хоч може і не знаємо, що беремо участь у ній. Але у цій грі ми виробляємо свій характер і пошану до інших. Ми як пластуни повинні цю гру грати чесно і справедливо. *Марко Боднарчук*

Я думаю що Пласт, а головню час юнацтва, є так як життя. Пласт є Велика Гра де ми маємо розважатися але й також навчитися про себе. Через працю над собою і співпрацю, ми можемо робити речі, які ми не думали що ми зможемо. Пласт також є Велика Гра, котра нам покаже хто ми є, і що ми справді можемо зробити в житті. Пласт дає нам вказівки, як ми можемо провадити своє життя — бути словним, сумлінним, справедливим, точним, пильним і т.д. *Аля Паславська*

Велика Гра це життя. Життя, так як гра, має правила, мету і гравців. В тій грі можна забавлятися а також від того навчитися. У Великій Грі також стрічаємо змагання проти других або самі зі собою, щоби себе покращати *Олесь Косович*

Всі ігри кінчаються в один із двох способів — або виграєш, або програєш. Можна грати дружинами або самому. Я думаю, що Велика Гра є життя, і ми як пластуни граємо її дружиною. Ціль цієї гри є щоб закінчити життя радим і гордим. Велика Гра — це найтяжча гра що хто-будь може грати, бо ніхто справді її не вміє. Ми не знаємо, що є правильним, що неправильним ані всіх конвенцій. Ми пробуємо різні способи і бачимо, що нам підходить. Кожний день ми щось переживаємо, що інший не може. Пласт вчить нас способи як грати Велику Гру. Велика Гра є наше життя. Ми всі мусимо грати, ніхто не програє цю гру, бо всі живуть таким життям, як їм треба. Гра насправду ніколи не кінчається. То що ти вчиш других, вони несуть через своє життя і передають іншим. Гра ніколи не скінчиться, бо то що ти лишила буде передане наступним генераціям і вони це можуть використати, щоб грати свою Велику Гру. *Роксана Кобзар*

Умоєму розумінні Велика Гра — це життя. Життя є гра бо люди можуть в ньому програти, виграти, виграти добре, виграти зле, або тільки щасливо виграти. В цій грі Бог нам кидає несподіванки з якими можемо покращати ту гру або погіршити. У Великій Грі можна навчитися як поступати у грі. Можна навчитися стратегії. В житті ми вчимося із своїх помилок і так можемо себе покращати. Життя є Велика Ггра, але гра яку не може ніхто виграти на 100%. Кожний десь впаде, але в цій грі є другі для того, щоб нам помагати. *Ліда Мулик*

Велика гра може означати різні речі. Одна людина може думати, що Велика Гра то тільки т.зв. *Super Bowl*. Інша людина може бачити Велику гру як завдання чи проєкт до школи чи праці. На мою думку, Велика Гра, хоч подібна до спорту, є щось більше ніж спортові змагання чи проєкт до школи. Велика Гра — це наше життя. Так як спортова гра, життя поділене на періоди часу. Від того часу коли ми народжуємося, до того часу коли ми вмираємо, наше життя поділене на різні частини. Так як спортова гра, наше життя має свої добрі і погані часи. Але може найважливіше, у житті, так як у грі — часами ми виграємо, часами програємо. *Данило Пелешук*

ЮНАК — журнал пластового юнацтва, видає Видавництво Пласт ЗСА-Канада, для всього юнацтва по світі. Передплати пластунів в Канаді і ЗСА треба полагоджувати через КПСтаршину свого краю. Всі інші передплати можна надсилати до Адміністрації Юнака. Річна передплата: \$25 (ам).

Матеріали до цього числа подали: пл. роз. Оля Герус, пл. роз. Лаура Гарабач, пл. роз. Олекса Субтельний, пл. роз. Тарас Дзень, ст. пл. Марічка Качмар, ст. пл. Маркіян Микитюк, ст. пл. Діана Юрчук, ст. пл. Іван Кіналь, пл. сен. Юрій Кузьмович, Христина Гонсіровська, Михайло Кирилович... а найбільше - ст. пл. Богдан Яцишин.

Привіти з таборів

ЮНАК дякує за привіти одержані із наступних літніх таборів:

Крайовий Вишкільний Табір (КВТ) XI, Лексінгтон, Нью-Йорк, ЗСА / ст. пл. скоб Василь Літепло - комендант
 Табір Юнаків *Не викликай вовка з лісу*, Вовча Тропа, Нью-Йорк, ЗСА / ст. пл. скоб Петро Стецюк - комендант
 Табір Юначок *Разом досягнемо зорі*, Вовча Тропа, Нью-Йорк, ЗСА / ст. пл. вір. Христя Баранецька - комендант
 Табір Юнаків *Орда сили*, Писаний Камінь, Огайо, ЗСА / гет. пл. скоб Дам'ян Матусик - комендант
 Табір Юначок, *Виклик '03*, Писаний Камінь, Огайо, ЗСА / гет. пл. вір. Міця Захарій - комендант
 Табір Юнацтва *До змагу*, Альберта, Канада / пл. сен. Ярема Шулякевич - комендант
 Табір Новаків *Захований скарб*, Вовча Тропа, Нью-Йорк, ЗСА / бр. Данило Літепло - комендант
 Табір Новачок *Ая Санкофа Бірівосоро*, Вовча Тропа, Нью-Йорк, ЗСА / сес. Таня Гарасевич - комендант
 Табір Новачок *Єдність і Сила*, Писаний Камінь, Огайо, ЗСА / сес. Таня Мудра - комендант
 Табір *Олімпійські легенди*, Писаний Камінь, Огайо, ЗСА / бр. Стефко Грушкевич - комендант
 РОВ 185 *Незакінчена казка*, Вовча Тропа, Нью-Йорк, ЗСА / С.О. Людмила Дармограй - комендант

Відповіді

QUIZ (ст. 14)

1. Позиція сонця, констеляції зір, електромагнетичне поле кулі земської.
2. б) 50%
3. Зміни в довжині дня – довші на весну, коротші в осені – зміна фотоперіоду
4. а) перелітають в тепліші краї на зиму;
б) не роблять перелетів;
в) в сприятливу зиму залишаються, а в суворі зими переміщуються.

5. ТАК
6. До Мексико
7. щоб заощаджувати енергію
8. б) 30,000 км
9. ТАК
10. Найбільш небезпечний — вовк, другий – чоловік.
11. Обі статі — самці і самки — мають роги.
12. Полеві миші. Північні олені — травояди.

Точкування гри Христі Гудь (ст. 22)

Банк точок

- 1) а) 1 б) 3 в) 2
- 2) а) 1 б) 2 в) 3
- 3) а) 3 б) 2 в) 1
- 4) а) 1 б) 3 в) 2
- 5) а) 2 б) 3 в) 1

Якщо ти дістав 5-8 пунктів: Ти не є доброї гадки. Ти не бачиш позитивної сторони ситуації, все є в негативному стані. Ти мусиш працювати над собою щоб поліпшити своє наставлення, бо ніхто не схоче бути твоїм приятелем.

Якщо ти дістав 9-12 пунктів: Ти є часом доброї гадки. Ти частинно добре поступаєш але не найкраще. Замість звертати увагу на себе і свої почування поспробуй подумати про інших, або як поліпшити загальну ситуацію.

Якщо ти дістав 13-15 пунктів
 Ти маєш позитивне наставлення до життя. Ти розумієш, що не все виходить так, як ти би хотів. Ти хочеш покращити ситуацію і вийти з неприємного положення. Гратуюю - ти є пластуном доброї гадки!

Гра Ліди Мулик (ст. 22)

Слова: (1) ТАТО (2) ГОДИНА (3) ЧАС (4)ХВИЛИНУ (5) ГОДИННИК (6) ЙОГО Точка Закону: ТОЧНИЙ

...ГЕЙ НА КУПАЛА

На святі Івана Купала
Львівської станиці.

Фоторепортаж Дасіка

1. Плетення вінків
2. Іра Нагірна, комендант свята
3. Юначки кур. ім. О. Пчілки
4. Дівчата з Ужгорода танцюють
довкола Марени.
5. Танець довкола Марени.

